

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 70

Maribor, sreda, dne 1. septembra 1937

Leto XII

Mnogi bodo prijetno iznenadeni

Zakaj ne vsi?

Neki list je zapisal, da, če sedanji režim ni ničesar drugega storil, je dosegel to, da so prenehali poboji. Beograjska »Samouprava« pa pravi, da sedanja vlada pripravlja novo zakonodajo, ki bo mnoge prijetno iznenadila...

Mi takim izjavam sicer ne prisojamo več posebne važnosti, ker je v njih samo prikrita nečestitost in obnem tajinstvena obljuba, o kateri pa tudi nismo prepričani, da je doletni poročevalec podal to svojo obljubo na podlagi uradnih virov, ki bi bili verodostojni.

Časopisje je že od samega pripovedovanja o bodoči čisti in pravi demokraciji ter svobodi kar slinasto. O dejstvih pa ni sluha ne duha.

Zanimiva pa je v tej vesti trditev, da bodo novi zakoni mnoge prijetno iznenadili.

Kdo pa so ti mnogi?

Državlanske svoboščine in pravice se tičejo vseh državljanov. Vsem grede, ne pa le »mnogim«. Zakaj politične svoboščine ali predpravice le za nekatere osebe ali stanove, ne morejo nikdar biti prava in čista demokracija. V pravi demokraciji so vsi državljanji enakopravni ter kot taki tvorijo državno skupnost. V državi pa, kjer politični in drugi zakoni le mnoge prijetno iznenadijo, tam ni enakosti, ni skupnosti, ampak diktatura razreda ali plasti prebivalstva.

Taka demokracija je zlo, ki povzroča nezadovoljnost in ilegalne boje. Vrh tega se v pristranski demokraciji, ki daje pravice le »mnogim« oziroma nekaterim, ne more nikdar objektivno razpravljati o resnih stvarnih in političnih vprašanjih, ker te interese privilegirani sloji razlagajo in zagovarjajo vedno le v svoj prid neglede na interese drugih državljanov, ki nimajo sreče, da bi pripadali tem »mnogim«, katere zakonodaja prijetno iznenadi.

Take vesti niso sicer sveta resnica, razkrivajo pa duha, ki preveva merodajno javnost; zato je naša dolžnost, če že ne moremo in ne smemo drugje, vsaj na tem mestu opozarjamo na veliko nevarnost, ki se je hojimo.

Socialistično delavstvo in njega tisk, demokrasko časopisje in vsa demokratična javnost naj skuša preprečiti zlo. Ves napredni narod se mora končno zavedati, da je bodočnost naša samo v svobodi in demokraciji, kakor povsod in da je

kastracija duha največji zločin nad državljanji in državo.

Zdravi narodi se morejo razvijati samo v pravi in čisti demokraciji. To ni fraza, to je logika narave v vsem stvarstvu.

Kantonske volitve v Franciji

Pred novim merjenjem političnih sil.

Dne 10. in 17. oktobra se bodo vršile v Franciji kantonske volitve v 3028 kantonih. V te odbore (okrožne in okrajne svete) se voli vsaka tri leta polovico članov. To so prve kantonske volitve, odkar je na krmlu ljudska fronta. Zaraditega imajo volitve političen pomen. Okrožni in okrajni sveti spadajo med korporacije, ki volijo senat in je zaraditega politični rezultat volitev važen.

Dr. Beneš in delavstvo

Prezident dr. Beneš odgovarja delavcu

Prejšnji teden je obiskal prezident Češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš severne kraje bratske države in je po svoji stari navadi povsod stopil v stik z narodom ter spregovoril tehtne, stvarne besede o raznih perečih, dnevnih vprašanjih.

Imenom delavstva rudnika in železaren znanih Vitkovic je

pozdravil prezidenta starešina
zaupnikov:

»Kovinarji v Vitkovicah so pozorno zasledovali politične prilike v državi in inozemstvu in znajo ceniti Vaše zaslužno delo med vojno in po vojni za državo in narod. S tem delom ste si pridobili spoštovanje in udanost delovnega ljudstva.

Delovni narod Vas ne spoštuje samo kot glavo države, ampak tudi kot previdnega vodjo naroda, borca za demokracijo, kot osebnost, ki ima razumevanje za socialne in gospodarske potrebe širših narodnih slojev, ki so temeljne opore te države.

Gospodarske razmere našega delavstva zaslužijo posebno pozornost z ozirom na dolgotrajno krizo, ki je naše delavstvo popolnoma izžepala. Treba bo še daljnjih naporov, predno se bodo izenačile izgube, ki jih je utrpelo delavstvo z rodbinami vsled krize.

Mi pa smo si svesti naše dolžnosti

do države in smo se tudi pod temi težkimi razmerami trudili, vzdržati mir, ker smo trdno zaupali, da bomo naši razumevanje in podporo pri vladi.

Delavstvo je hvaležno prezidentu za njegovo delo v utrjevanju miru in demokracije in bo vedno sodelovalo v korist države in demokracije.

Odgovor dr. Beneša.

Na ta pozdrav starešine delavskih zaupnikov je odgovoril prezident republike, dr. Beneš, sledeče:

»Vam, g. predsednik zaupnikov, povdarjam, da se popolnoma strinjam s tem, kar ste rekli: Gospodarske in socialne razmere tukajšnjih delavcev zaslužijo vso pozornost. To tembolj, ker ste v času krize vzdržali mir in red ter doprinesli državi in njenim potrebam žrtve in s tem v polni meri izvršili svojo domovinsko dolžnost.

Toda tudi Vi — in sploh delavci vseh kategorij v tej državi — lahko gledajo z zadoščenjem na teh 20 let razvoja naše republike. Vi ste sodelovali pri ustanovitvi države, ste udeleženi pri njeni vladi in njenem režimu. Vi ste dobili svoje organizacije, Vaše delo. Vaše svobodno prepričanje. Vi ste bili med glavnimi stebri demokracije v tej državi — zadošča, če malo pogledate po Evropi, da vidite, kako izgledajo stvari drugod —

in tako bo vsak izmed Vas znal ceniti, kaj je naša država, kaj pomeni naša demokracija, kako veliko državniško delo smo izvršili mi vsi skupaj. Naše delavstvo ima poleg kmetov, srednjega stanu, pri tem delu posebno važno in ravnotako častno vlogo.

Vi veste, da sem Vas jaz pri tem delu vedno podpiral in da bom tudi v bodoče deloval v tej smeri. Rad bi le povdaril, da spada naše delavstvo v primeri z evropskim in svetovnim merilom k onemu, ki je znalo pravilno presoditi socialni razvoj današnje Evrope. Naše delavstvo je znalo v revolucionarnem povojnem času pravilno izbrati svojo taktiko in politično delovanje, ne da bi se vdajalo fantaziji ali napačnim doktrinam. — Danes žanjete Vi, država in narod sadove te pravilne politike.

Jaz se Vam zahvaljujem za to zapanje. Gotovo je lepo, pravilno in gotovo tudi simbolično, kako govori o naši državi njegova glava z državljanji, z delavci naravnost, prijateljsko, kot enak z enakimi in z njimi razpravlja. To je naša demokracija in to je moč celega našega državnege organizma. Naše delavstvo radi tega spoštuje delo vodilnih funkcionarjev v državi in ima do njih zapanje.

Bitka za Šangaj še ni odložena

Kitajci kljubujejo japonskim napadom

Boji za Šangaj med Japonci in Kitajci se vrše z nezmanjšano silo dalje. Kitajci so se na nekaterih točkah umaknili, da se izognejo obstreljevanju z japonskih vojnih ladij ob izlivu reke Jangce.

V Šangaju so japonske bombe doslej napravile ogromno opustošenje. Računajo, da je doslej že okoli 700 ljudi postalo žrtev japonskih zračnih napadov.

Boji tudi na severu.

Na severu Kitajske se vrše boji ob takozvanem kitajskem zidu v smeri proti Mongoliji, kjer bo zadel japonska ofenziva na ruske interese.

V ostalem pa napadajo Japonci tudi od severa proti jugu, vzdolž proge Peiping—Nankov.

Nenapadalna pogodba med Rusijo in Kitajsko.

Te dni je bila sklenjena nenapadalna pogodba med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo. Sklenitev te pogodbe pomeni, da se je Kitajska popolnoma naslonila na Sovjetsko Rusijo. Vest o tem je vzbudila presenečenje v mednarodni politiki in je zlasti močno odjeknila na Japonskem, kjer so hoteli pokoriti Kitajsko, da bi potem z njeno pomočjo napadli Rusijo.

—/—/—

Ma'a antanta in njene naloge

Konferenca v Sinaji.

V Sinaji je 29. avgusta pričela konferenca zunanjih ministrov Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije. O ospredju razmotrivanj ni samo vprašanje odnosov navedenih treh držav med seboj, ampak tudi do sedev. Z Bulgarijo in Avstrijo se konferenca ne bo mnogo pečala, zato pa tembolj z vprašanjem zopetne obrozitve Madžarske. V načelu Ma'a antanta tej madžarski zahtevi ni nasprotna. Češkoslovaška se je s to zahtevno Madžarske nekako spoprijaznila, odkar je Madžarska ponovno izjavila, da v zunanji politiki ne pojde z Nemčijo.

Najnovejše je vprašanje odnosov držav Ma'a antante do Italije in Nemčije, ki skušata srednji Evropi diktirati svojo voljo. Pri tem se je treba ozirati na izboljšanje odnošajev med Anglijo in Italijo, pa tudi na

trdno povezanost med Francijo in Anglijo. Malo antanto zanima vprašanje nove lokarnske pogodbe štirih velesil: Anglije, Francije, Nemčije in Italije, ki bi utegnili imeti znatne posledice za srednjo Evropo.

V zunanji politiki ne more Ma'a antanta preko voine v Španiji in na Kitajskem ter tudi ne preko abesinskega vprašanja, ki ga stavlja na dnevni red Italija.

Angleška delavska strokovna zveza

»Trade Union« ima dne 6. septembra v Norwichu svoj kongres. Na kongresu bo delavstvo razpravljalo tudi o španski državljanski vojni.

61 smrtnih žrtev poljskih nemirov

Kmetiški nemiri se širijo. — Aretacije po vsej Poljski.

Gibanje poljskih kmetov, ki zahteva svobodo in demokracijo, je veliko. Pri demonstracijah je tekla kri, in so zahtevale 61 človeških življenj. V okraju Jaroslav jih je bilo 17, Bochniji 2, Brzogoru 2 in 5 policistov, Nancutu 7 kmetov. V Bochniji so se udeležili pogreba žrtev tisoči prebivalstva in delavstvo je priredilo simpatijsko stavko. V dveh vaseh Glasov in Bzevov je bilo 25 mrtvih in 20 aretacij.

Policija je zaprla vodstva organizacij opozicijskih kmetov ter 80 pristavev Združene ljudske stranke.

Vendar boj za demokracijo ne preneha.

Razlika med 1934 in 1937

Zanimive ugotovitve.

Grof Sforca pravi v »Politiki« v svojem članku:

Med letoma 1914 in 1937 (ali 1938) se je položaj kar najbolj poslabšal. Zakaj? Ker imamo namesto starih dinastij sedaj demagoge. Pred 1914 so vojne kamarile aktivno delale na to, da prepričajo vladarje o potrebi, da se poskusijo v krvavi vojni igri — četudi, kakor smo videli, eden od njih, človek ubit v Sarajevu, ni bil pristaš vojne. Na drugi strani danes demagoški voditelji dobro vedo, da ker nimajo legitime avtoritete, morejo ostati na svojih mestih le s pomočjo teatralnih gest, od katerih vsaka je bolj pustolovska in nevarnejša od prejšnje.

Ofenziva vladinih čet na aragonski fronti

napreduje v dolini reke Ebro

Po celoletnem premirju na aragonski fronti so Katalonci sedaj prešli v nenadno ofenzivo proti nacistom. Prodiranje vladnih čet se vrši v dolini reke Ebro. Prvi cilj ofenzive je presekat zveze med severnim in južnim delom aragonske fronte, to je med odsekoma Saragossa in Terruel. Deloma je ta prvi cilj že dosežen in republikanske vojne sile so se polastile važnih postojank, od koder se ofenziva nadaljuje.

Z ofenzivo velikega obsega na aragonski fronti bi se dalo nacistom prizadejati morda odločilen poraz, da bi se zamajala njihova fronta od severa do juga.

V okolici Santandra.

Prodiranje nacistov v okolici Santandra v baskiški pokrajini se še nadaljuje v pravcu proti Asturiji. Vendar pa povedo tudi nacistična poročila, da se nasprotnik zopet pribira in poskuša s protinapadi.

Nacisti trdijo, da so pri svoji ofenzivi zajeli 30.000 baskovskih vojakov in 200 topov. Najbrž so te šte-

vilke znatno pretirane in služijo samo za navduševanje nacističnih pristašev doma in v inozemstvu.

Španska vlada proti pomorskemu roparstvu

Valencijska vlada bo na jesenskem zasedanju Društva narodov obtožila Italijo, da so nje vojne ladje napadale španske trgovske ladje v Sredozemskem morju. Španska vlada predloži dokaze v štirih primerih. Tožadvena spomenica je bila že pred-

Svoboda vere pod valencijsko vlado

Opatinja valencijskega samostana.

V španskem listu so interesantna poročila o samostanskem življenju v Valenciji. Opatinja samostana poroča, da 140 nun opravlja sedaj šiviljska dela v samostanu, ki ga z živili preskrbuje ministrstvo za socialno skrb.

Kaj pravi protestantski pastor?

Protestantski pastor, ki je bil v Angliji na kongresu v Oxfordu, je rekel, da celo v Madridu nihče ne

ložena tajništvu Društva narodov. — Vlada zahteva, da se vprašanje obravnava takoj na prvi seji dne 10. septembra.

Dejstva, ki so navedena, pričajo, da je varnost v Sredozemskem morju od Marselja do Barcelone in tja do Dardanel ogrožena ter v stanu vsak trenutek izzvati splošen konflikt.

Pritožba bo za velesile obenem silno neprijetna, ker mešetarijo med seboj glede Španije.

ovira verskega življenja. Izjavil je, da je posebno vesel, da more izven Španije povedati resnico, ki se tako kviri. Valencijska vlada ni »rdeča«. Priliko imam, da vsem pošteno mislečim sporočim resnico, ker jih je goljufiga propaganda zavedla v napačno pojmovanje pravega položaja republikanske Španije.

Vsi vemo, kdo širi goljufigo propagando pri nas!

Doma in po svetu

Daljše in krajše zamude vlakov na naših progah so že nekaj vsakdanjega. Vozni redi so prišli že popolnoma ob veljavno in to ne samo pri navadnih poštinih, ampak tudi — in še v mnogo večji meri — pri brzih vlakih. Kolikokrat so morali v letošnji sezoni čakati potniki na »brzece« po eno uro, da celo po osemdeset minut, in najbrž ni pretirano, ako rečemo, da tudi še po več časa. Krivda seveda ni samo na naši železniški upravi, precejšnjo nosita tudi turška in bolgarska, kajti mednarodni brzovlakih prihajajo zamujeni navadno že iz Carigrada in Sofije. Na naših železnicah nastajajo zamude navadno posled predpisane počasne vožnje radi slabe proge. Na splitski progji n. pr. imajo vlaki med Kninom in Gračacem po 30 km počasne vožnje, kar je povzročilo v sezoni pri brzovlakih redno po eno do poldruho uro zamude. Lahko si mislimo, kako zelo vznemirjeni so tujci, ki posečajo naše morje, vsled teh zamud. Pa ne gre samo za zamude, ampak tudi za varnost prometa! Nikakor ni mogoče razumeti, da izkazujejo železince 180 milijonov dinarjev presežka za preteklo leto, dočim se nahajajo gotove važne proge v naravnost nemogočem stanju, da se more promet odvijati le z velikanskimi zamudami. Tako gospodarstvo

ni racionalno. Pri vzdrževanju prog štednja ni namestu. Končno pa gre tudi za to, da se ne muči po nepotrebnem voznega oobšja, ki radi zamud vlakov ne pride pravi čas k počitku! Popravite proge, progovnih delavcev je dovolj na razpolago, ki morajo v teh razmerah skrajš. delati.

Nelegalni letaki. Beograjska »Samouprava« sumniči, da nosi za stroške nelegalnih letakov (v vprašanju konkordata in notranje politike) inostranstvo. Mogoče je to. Vest v tej obliki je pa podtikanje. Tako podtikanje, če je podtikanje ali ne, ni vzgojno. — Državlani imajo različna mnenja, zdrava in nezdrava in če teh ne morejo »legalno« povedati, jih pripovedujejo ilegalno. V tem primeru pa obstoja tudi nevarnost, da slabi elementi ali inozemstvo zlorablja »ilegalnost« ter napravlja večjo zmedo in opasnost, kakor legalno razmotrivanje v vprašanjih, ki nekaterim niso všeč. Pravi vzrok »razkrajanju« po »ilegalni« poti doma ali iz inostranstva je pomanjkanje svobode.

Pred zvišanjem uradniških plač? V ministrstvu financ pripravljajo načrt za zvišanje plač uradnikom. Po načrtu se vrne uradnikom prejemke, ki so bili 1935 reducirani. Nižji uslužbenci dobe tudi zopet vse prejemke, ki so jim bili odtegnjeni prej.

Naredba naj bi stopila v veljavo dne 1. oktobra t. l.

Dve smrti nesreči v planinah. Na Košuti se je smrtno ponesrečil pretekli petek 24-letni brivski pomočnik Ivica Kafka iz Zagreba. Na Prisanku pa se je 30. t. m. smrtno ponesrečil 17-letni Anton Švajger, dijak II. letnika tehniške srednje šole. Švajgerju je spodletelo na vsem obiskovalcem Prisanka znanem snežišču, ki končuje v precej globok prepad. V ta prepad je strmoglavil Švajger in se ubil.

V Prazi građe stanovanjske hiše. Od početka leta 1937 so zgradili v Prazi 13.000 novih stanovanjskih stavb. Predvsem građe dvo- in trisobna stanovanja, pa tudi z eno sobo s pripadki. Večjih stanovanj građe vobče jako malo.

Mednarodni kongres časopisov se bo vršil v Prazi od 6. do 11. septembra t. l.

Francoska svetovna razstava. Francoska svetovna razstava je zbudila v mednarodnem svetu jako veliko zanimanje. Doslej je obiskalo razstavo že okoli deset milijonov obiskovalcev.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

A. S. Puškin o cenzuri pred 117. leti

Ob priliki 140. letnice slovenskega novinarstva se vrši na ljubljanskem velesejmu novinarska razstava in so ob tej priliki izšli številni članki o novinarstvu, o tiskovni svobodi in cenzuri. Tudi mi smo sprejeli na celjskem sestanku resolucijo o tisku, ki more živeti le v svobodi.

Ves svet je letos slavil 100. letnico smrti ruskega pesnika Aleksandra Sergejeviča Pušnika zlasti radi njegove neustrašene borbe za svobodo v besedi in tisku.

In tako bomo tudi mi izrekli k otvoritvi novinarske razstave svojo besedo najlepše s tem, da ponatisnemo iz lepe zbirke Mile Klopčičevega prevoda Puškinovih pesmi epigram o cenzuri, ki ga je napisal Puškin leta 1820:

»ZACNI s pisanjem trapoglavim, nabij z neumnostjo peresa, in skozi tesno to cenzuro, stavi, boš smuknil kot nekoč v nebesa.«

Pred novo naredbo o odpiranju in zapiranju obratovalnic

in delovnem času pomožnega osebja.

V ministrstvu trgovine in industrije izdelujejo novo naredbo o odpiranju in zapiranju obratovalnic ter delovnem času pomožnega osebja. — Beograjska delavska zbornica je imela posebno anketo, na kateri je bilo naglašeno, da naj nova naredba soglaša z določbami veljavnih zakonov. Odpiranje obratov ob nedeljah in praznikih naj se skrči na najnujnejšo potrebo in naj bodo taki obrati zaprti ob pondeljkih. Sedanji zakoniti delovni čas za osebje naj se še skrajša. Poostri je kontrolo zaposlitev mladine in otrok. Poostri je kazenske odredbe zaradi prekršitve. Nadziranje naj se poveri poleg obrtnem nadzorstvu tudi policijskim oblastem.

Jesenska prireditev Ljubljanskega velesejma je letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditev je generalna direkcija državnih železnic dovolila polovično voznino in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na železniški odhodni postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za Din 2.— To izkaznico v Ljubljani potrdijo ter izdajo velesejmsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski Ljubljanski velesejm podaja sledeče: Razstavo slovenskega novinarstva. Etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«. Gospodinjstvo razstavo »Materi za otroka«. Umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov. Cvetlično razstavo, vzoren sadni vrt. Razstavo eksotičnih ribic in razstavo metuljev. Razstavo malih živali. Razstavo pernatih in dlakaste divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu. Razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev bo 12. septembra. Obiskovalcem je na razpolago tudi lepo zabavišče in varijete s prvovrstnimi atrakcijami.

A. M. de Jong:

49 |

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Naslednje jutro je oprezoval divji lovec na Mereyntjeja na poti v šolo in mu je rekel:

»Le kar brez skrbi bodi, dečko; župnik ve vse in se je samo smejal.«

»Smejaj?« je vprašal Mereyntje začuden in kar ni mogel verjeti.

»To vendar ni mogoče!«

»Ali je mogoče ali ne, tako je, kakor ti pravim.«

»Toda kaj naj napravim z nešpljami?«

»Kaj vem! Mislim, da ti bo to že se povedal.«

Zamišljen je šel Mereyntje dalje. Čutil se je močno olajšanega, kot da bi mu bilo težko breme padlo z ramen, popolnoma pomirjen pa vendarle ni bil. Zadnje Vrčeve besede so mu dale misliti, da bo doživel še nekaj prav neprijetnih trenutkov. Toda: župnik se je temu smejal! Skoro ni mogoče, da bi človek verjel, toda Vrč je vztrajal pri tem, torej je moralo biti pa le res. Nazadnje se bo morebiti vendarle vse dobro izteklo... Oh, ko bi se to zgodilo... Nikdar več noče biti nedostojen! Od tega trenutka dalje je sklenil, da bo do-

bro pazil, da se premetenemu vragu, kljub njegovi prevejanosti, ne bo več posrečilo, da bi mu jo zagodel in ga zavedel v greh... Ne bi rad še enkrat preživel par takih dni, kot sta bila poslednja dva!... Oh, bilo je, Bog ve, skoro tako, kot da bi se bil pekel v peklju in pri živem telesu!...

Ko se je Mereyntje ob dvanajstih vračal iz šole domov, ga je nagovoril cerkovnik in mu povedal, da hoče župnik ob dveh govoriti z njim. Deček je izpreminjal barve, zdaj je bil rdeč, zdaj blede, samo prikimal je, ne da bi bil mogel spraviti eno samo besedo z jezika. Cerkovnik se je ravnodušno obrnil in odšel. On gotovo ni vedel, zakaj bi moral mali grešnik priti k župniku, sicer bi ga bil gotovo bolj grdo pogledal. Kajti cerkovnik je bil izredno pobožen mož.

Doma si ni upal Mereyntje ničesar povedati. Sicer bi bil moral očetu in materi tudi pojasniti zakaj mora k župniku, in Aarjan, ki tudi ni padel na glavo, bi takoj vedel odkod piha veter... S težavo je pospravil majhen krožnik krompirja z rdečim zeljem in mati ga je vprašala — matere so preveč pozorne, da bi takšne stvari ne opazile! —

»Ali ti kaj manjka, Mereyntje? Ti zoblješ, kot da bi bil ptiček!«

Mereyntje je napravil neverjetno nedolžen obraz in odgovoril:

»Misliš mene mati? Nee, meni ne manjka ničesar!«

Oče pa se je samo smejal:

»Ah, kaj še! Čim manj je, tem bolje; samo, da ostane zdrav!«

In res, Mereyntje je izgledal tako rožnat, kakor more biti samo zdrav človek.

Aarjan pa je basal v sebe in jedel s tako slastjo ter pri tem mežikal bratu preko mize, kakor da bi mu hotel ponovno reči, naj si iz vsega tega, kar se je zgodilo, ničesar ne stori, ker je itak nemogoče, da bi se kaj izvedelo. Mereyntje se je čutil nekoliko krivega pred svojim bratom, ki ga je bil pravzaprav izdal in ki ni niti najmanj slutil zle usode, katera mu grozi... da bi mu vse povedal, si ni upal!

Čas je potekal neprijetno hitro, v svoji domišljiji je videl Mereyntje pred seboj vedno nove slike o tem kar ga čaka, ki so se z blazno naglico menjavale. Kljub pomirjevalnim besedam Vrča je videl vse zelo črno. Čim bolj se je bližal trenutek, ko bo moral stopiti pred župnika, tem bolj prepričan je bil, da je njegov prijatelj župnika najbrž napačno razumel. Človek si je lahko na prstih izračunal, da bo župnik razjarjen! Bil je pač župnik in zato obvezan, da vidi greh grd kakor je, ga kaznuje in z vso strogostjo zatre, in še celo tak greh, kakor sta ga zagrešila on in Aarjan...

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Vsak pet novih naročnikov,

glasi predlog, stavljen na poverjeniški konferenci v Celju, 22. avgusta.

Prvi, ki je predlogu zadostil, je poverjenik s. Kokol Stanko v Mariboru, ki je te dni zbral 10 novih naročnikov, torej dvojno število tega, kar je bil predlagano v Celju na poverjeniški konferenci.

Trbovlje

»Nameščene« kot kost za glodanje. Med številnimi podpisniki resolucije, sklenjene na konferenci poverjenikov »Delavske Politike«, dne 22. avgusta 1937 v Celju je pri imenu s. Pliberška Franca navedeno, da je po poklicu nameščenec, dočim je s. Ule Anton označen kot delavec. Vsak pripošteva človek, ki pozna oba sodruža, je lahko opazil, da gre za pomoto in sicer, da bi se moralo glasiti pravilno: Pliberšek Franc, delavec in Ule Anton, nameščenec. To pomoto glodajo sedaj razni nerčaji kot pes povaljano kost. Med temi so najbolj glasni razni ljudje, ki so svoje prepričanje prodajali kakor se prodajajo na trgu pujski ali jajca. Tem ljudem bi pač nujno priporočali, da bi malo več mislili in manj govorili, posebno pa ne govorili o takšnih rečeh, ki imajo izvor v zamenjavi pri pisanju in sicer, ker se že vrabci na strehi smejiijo njihovim naivnosti.

Naknadno vpisovanje. Na drž. ljudski šoli se vrši naknadno vpisovanje v 1. razred 1. septembra ob 8. do 12. ure. Maša bo 2. septembra ob 8. Šolska mladina se zbere ob pol 8. pred šolo. Redni šolski pouk se začne 3. septembra.

Hrastnik

Gospode bolji plodonosno delo občinskega odbora. Celjska »Nova doba« je v št. 35 posvetila Hrastniku kar celih 90 vrstic. Nekemu gospodu ne da žilica miru in na potu mu je seve naš občinski odbor. — Ne vemo ali je dopisnik omejen ali je pa tako hudoben, ker drugače bi ne mogel napisati toliko neresnic in demagogije. Kaj imajo socialisti opraviti s tem, ako sportniki pozabijo prijaviti razne prireditve, katere potem vsled neprijave sresko načelstvo prepove. Ako ne ve kako in kaj, naj se dopisnik poprej informira, predno nekaj napiše. Drugo kar dopisniku ne da miru, je stanovanjska hiša. Gradnjo te stanovanjske hiše je prevzel podjetnik Božič. Kako se opeko dobi, ni obč. odboru prav nič mar, to je njegova stvar. Vemo, da se tukaj ne gre za opeko, ampak za delovanje obč. odbora, ker je tako plodovito. To boli dopisnika. Koliko so njemu kmeti mar, to smo videli skozi dolga leta pri prejšnjemu obč. odboru, ker je zapustil obč. ceste v takem stanju, da se ni dalo sploh več voziti po njih. Gospoda misli, da so še zmeraj tisti časi, ko je uboga raja morala molčati, dočim so oni poveljevali. Boli vas tudi to, da se sedaj v enem letu v občini več naredi, kakor poprej v tridesetih letih. Gradi se letos vodovod v Brdcih. Graditi se bo pričel še letos vodovod v Studencih. Z ozirom na higienske razmere se bode še letos prekril potok od Birtiča do Loga. Popravljajo se ceste in končno se bode zgradilo 15 stanovanjskih hiš za delavce. To delavci in drugi davkoplačevalci vidijo, dasiravno so obč. doklade napram poprej znatno nižje. Se dela v korist prebivalstva. Delavci, odgovor na take demagoške napade naj bode ta, v vsako delavsko hišo »Delavsko Politiko«!

Skrb za snago. Pri raznih zdravniških predavanjih smo čuli, da mora vsak človek, ki ljubi svoje zdravje, skrbeti za snago, zlasti pri jedi. Zato imajo tudi vsa velika podjetja, zlasti v inozemstvu, za svoje delavstvo napravljene ogromne jedilnice. V našem kraju imajo tako jedilnico na razpolago samo delavci v kemični tovarni, v steklarni pa morajo delavci svoje borno kosilce, ki ga jim prinesejo domači, še vedno povzicati v zaprašenih delovnih prostorih, kjer se človek kuha od vročine in duši od plinov. Zato pa ni čuda, ako gosp. zdravnik ugotavlja, da večina steklarjev boleha na pljučih. Upamo, da se bo vodstvo steklarne zganilo in uredilo moderno jedilnico za svoje delavce (ter se ne bo pustilo osramotiti od manjših podjetij, ki so to vprašanje že rešila).

Zagorje ob Savi

Prepoved sestanka. Za preteklo nedeljo sklicani sestanki se ni mogel vršiti, ker ga je oblast prepovedala. Prepoved glasi tako-le:

Načelstvo sreza litijskega Litija.

No. 6377/1. 26. VIII. 1937.

Gosp. Čobal Melhior, pos.

Zagorje.

Dne 24. avgusta t. l. ste prijavili javni sestanek v dvorani združnega doma na Lokah pri Zagorju s sledečim dnevnim redom:

Socialisti ter politični, gospodarski ter socialni položaj v državi. Kot poročevalca ste prijavili Eržen Viktorja, uradnika iz Maribora.

Na osnovi § 31 zakona o društvi, shodnih in posvetih javnega sestanka z ozirom na javni red in mir ne morem vzeti na

Kle je krivec rudarskih nezgod?

Ne glejte samo na produkcijo in dobiček, glejte tudi na človeka!

Pred dnevi so časopisi poročali o tragični nesreči v kotredškem rovu v Zagorju. En rudar je zgubil življenje; drugi se v času, ko to pišemo, še bori s smrtjo v bolnici in tretjemu je za las manjkalo, da ga ni zadela ista usoda. In to je že tretji smrtni slučaj na tem obratu v razdobju enega leta. Koliko rudarjev pa je bilo med tem drugače telesno poškodovanih?

Tem žalostnim tragedijam je treba enkrat napraviti konec! Konec s tem, da najdemo krivca teh nesreč. In kdo je ta krivec? Težko je v tem slučaju naravnost pokazati krivca, ker je to predvsem naloga uradne preiskave. Zato osebno neposredno zaiogoar ne obtožujemo. Vemo, da se tudi rudarska oblast trudi, da bi se take ali slične nesreče preprečile. No in nesreče se kljub temu dogajajo! Zakaj in na kak način? Tu moramo takoj pribiti dejstvo, da je eden izmed glavnih vzrokov teh nesreč sedanji **čelveni sistem v rudnikih**. Res je da obstojajo rudarsko policijski predpisi in druge varnostne odredbe rudarske oblasti za jamska dela. Toda kaj pomaga, ko pa se v praksi, kjer poznamo samo čim večje storitev, vsi taki predpisi izkazuje popolnoma nezadostni. Menda še ni bilo slučaja, da bi se v jami tla pod rudarji vdrla in bi jih

potem gramoz iz boka zasul. Upamo da bo to pravilno ugotovila uradna komisija.

To je dejstvo, preko katerega ne moremo iti, ob pogledu na nedolžne žrtve in njihove osirotele sivoce. To ugotoviti je naša naloga in naša dolžnost. Kaj naj sedaj ukrenemo, da se oddolžimo že padlim žrtvam in da preprečimo nove?

Najprvo zahtevamo, da se delovni sistem spremeni tako, da ne bo v vsakem pazniku tja gori do ravnatelja tičal strah v mozgu radi premale produkcije, temveč da bo še ostalo mesta za skrb za zdravje in življenje rudarjev. **Bistvo jamskega dela ne sme biti samo dobiček, temveč tudi človek, ki ga ustvarja.** Rudarsko policijski predpisi se naj izpremenijo primerno novim odkopnim metodam. Z zakonsko močjo se naj uvedejo v rudnikih n. b. vsi pregledniki jam in varnostnih naprav. Za jamsko delavstvo se naj uvedejo praktični in teoretični tečajji o jamskem delu sploh. In končno naj rudarska oblast še strožje vrši kontrolo nad delom v rudnikih. Vse drugo pa naj napravijo rudarji sami s svojo izobrazbo potom svoje razredne strokovne organizacije. **To so pogoji za odpravo takih in sličnih nesreč.**

Maribor

Pri Doctor in drugu se čisti. Prav dosti smo že pisali o tej tovarni, toda gospodje nas silijo, da jim povemo še več. Naš g. inozemec V. je začel čistiti v vsem obratu; pa ne mislite, da mogoče čisti zidovje, kakor je to po drugod v navadi. Pri nas se je začelo pri delavcih. Kar enega za drugim jih meče na cesto, a to same stare delavce, ki so že delali v obratu leta in leta, pa danes ne znajo pri tem gospodu več delati. Saj to ni čudno, ker moramo delati, kakor živina. Ako ne delaš nepretrgano, kakor koni, pa pride že prej omenjeni gospod ter kriči tako, da se je bati, da ga zadene kap. Pred par dnevi jih je odpustil več, med njimi tudi neko žensko, proti kateri se je izrazil: »Čez štirinajst dni greste, verfluchte Bagage!« Nam se le eno čudno zdi, da taki fini gospodje pridejo med pakažo služiti svoj kruh. Naj bi ostali tam, kjer pakaža ne eksistira. Za danes to, drugič pa še več. Delavci, postanite enkrat zavedni ter iztrebite takšne gospode iz svoje srede.

Delavci, ki sve vidi in sliši.

Pričanjski sistem pri gradnji semenišča. Delavci, zaposleni pri izkopavanju temeljev v težki ilovnati zemlji neznošno trpijo. To pa še ni dovolj; ampak se jih k delu še priganja. Videli smo delavca, ki je imel svoje žuljave roke do krvi ranjene, da je kri naravnost kapljala iz njih. To je res krvavi zaslužek in povrhu tako slabo plačan, da je priganjanje pri takem delu res neopravičeno. Delavci, vi pa iščite zatočišče v organizaciji Zveze stavbniških delavcev Jugoslavije, da vas bo zaščitila!

Nevarna cesta k Pohorski koči. Z banovalne ceste na Pohorju vodi pri vrhu krajši odcep tudi k Pohorskemu domu in Mariborski koči. Ta cesta je precej strma in zelo ozka. Videti pa je, da je zlasti avtomobilistom zelo dobrodošla, ker se avtomobilisti dnevno kar vrstijo eden za drugim, ko hite h Pohorskemu domu ali Mariborski koči. Pa tudi kmečki vozovi prevvažajo sedaj dan na dan težke tovore lesa, zlasti stavbenega za gozdov proti Hočam in Mariboru. Za ta promet pa je navedena cesta znatno preozka. Sicer je napravljenih nekaj izogibalšč, toda teh je mnogo premalo. In tako se je ta teden zgodilo, da se je moral kmet z dolgim vozom stavbenega lesa na strmini izogniti prav na rob ceste avtomobilistu, a rob ceste ni utrjen s ka-

menjem in se je vsled tega zemlja pod težo ugreznila in voz se je z živino vred zvrnil preko ceste. K sreči so bila tam drevesa. Na drugem kraju bi lahko voz z živino in voznikom zletel po bregu navzdol. Kmet ima seveda kljub temu znatno škodo. Nežgoda, ki najbrže ni edina, naj bo odgovornim v svariilo, da čimprej odpravijo nedostanke, ker se bo nevedno tudi promet s tovarnimi vozili neprestano večal, ko se sedaj odpirajo večje možnosti spravljaja lesa v dolino.

Umril je 31. avgusta sodni nadsvetnik v pok. Wakonigg Hans, stanujoč v Prešernovi ulici 20. Pokojnik je bil član društva »Ogenj«. Njegovo truplo bo prepeljano 2. septembra t. l. v graški krematorij in tamkaj vpepeljeno.

Sprejem dece v mestna dnevna zavetišča. Tiskovine za prošnje v svrhu sprejema dece v mestna dnevna zavetišča se dobe pri mestnem soc. političnem uradu na Rotovškem trgu, pri upravi mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici ali pri upravi dnevnega zavetišča v Magdalenski ulici. Izpolnjene prošnje, potrjene od upraviteljstva šole in mladinskega predstojnika iz okraja bivališča, je oddati 7. ali 9. t. m. pri upravi zavoda in sicer: iz okrajev na levem bregu Drave v mestnem mladinskem domu v Koroščevi ulici, iz V. okraja pa v zavetišču v Magdalenski ulici. Deca, ki bo sprejeta, bo o tem obveščena potom upraviteljstva šole, ki jo obiskuje. Sprejeta decina iz mestnih okrajev na levem bregu Drave naj pride v mestni mladinski dom 16. t. m. po pouku in to po možnosti v spremstvu staršev, decina iz V. okraja pa bo še obveščena enkrat pozneje, kdaj naj se javi v tamkajšnjem zavetišču.

Prodaja sadja in grozdja na trgu je dovoljena samo posetnikom vinogradov in sadovnjakov, ki smejo prodajati grozdje ali sadje izključno lastnega pridelka. Izkazati se morajo s potrdilom svoje občine, na katerem mora biti natančno navedena vrsta in količina sadja oziroma grozdja.

D. P. D. Frohsinn, Maribor priredi 5. septembra t. l. veliko jesensko veselico na vrtu gostilne »Mesto Ptuj«, Tržaška cesta, ki jo vodi g. Seifried, s raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Za obilno udeležbo prosil — odbor.

Celje

Naši natakariji govore latinsko. Te dni je prišla v neko tukajšnjo kavarno skupina Angležev-turistov, med katerimi ni nobeden znal niti nemščine, niti slovenščine. — Ker z mutastim govorjenjem tudi niso prišli do cilja, so vrtali sem in tja, s kakšnim jezikom bi si mogli pomagati. V kavarni pa je bil natakari, ki študira privatno gimnazijo in jo je na ta način priril že do 6. razreda, ter se naučil že tudi nekaj latinskih besed. Poskusil je torej z latinščino in res je eden Angležev znal tudi latinsko, vsaj toliko kot naš natakari, pa sta se kmalu toliko razumela, da so bili Angleži dobro postreženi in natakari je dobil v znak

znanje. Dolžnost upravnih odnosno policijskih oblastev je skrbeti za javni red in mir. Kedaj in na kak način bi utegnili biti ogrožen, je stvar proste presoje oblasti.

Sreskega načelnika zastopa:

Sreski podnačelnik:

Podpis nečeljav.

Po zagorskih cestah stokajo kmetijski vozovi pod težo smrek, ki jih dovažajo za slavaloke ob priliki kmetijskega tabora v industrijskem Zagorju. Ko bi naš jeruzalem delal toliko za svobodo govora, tiska, preskrbe brezposelnih in zaščito revnih, kolikor dela za parade, bi tudi mi z njim vpili »živijo«. Tako pa stojimo ob strani in bomo še stali, ko se bo stavba jeruzalema zrušila.

posebnega priznanja še lepo napitnino. — Angleži bodo doma gotovo z velikim respektom pripovedovali o visoki izobrazbi naših natakarijev.

Kdo bo na plesal? Da se odvrne delavstvu pogled na socialna vprašanja, je več podjetnikov zainteresiralo svoje delavstvo za godbo na pihala. Do sedaj se nam je sporočilo slične želje že od štirih tovarn. V eni pa so že naročili godala. Razumljivo, da na račun delavstva, katero je prejelo v to svrhu predlujem. Nimamo nič proti glasbeni izobrazbi delavstva, vendar se nam vsiljuje sum, da je taktika dogovorena v škodo delavstvu. V resnici bi pa res prav nič ne škodilo, če bi v vseh tovarnah zaigrali prvi komad: odhodno socialnega izkoriščanja.

Laško

Ne ovirajte s politiko prepotrebne stavbenega gibanja! Prepovedana gradnja novega hotela, ker bi onemogočila pogled na cerkev. Celjskemu stavbeniku so bila že oddana dela za gradnjo novega hotela v Laškem. Trenutno močnim silam pa je uspelo, da je bila gradnja novega hotela zažarana. Med ostalimi motivacijami zažarana je bilo povdarjeno, da bi nova stavba zastrla pogled na cerkev. Mi bi se v konkurenčno borbo laških politikarjev ne vmešavali, da ni vsled te prepovedi ostalo okrog 60 delavcev brez zaslužka, ki bi

Od 1.-12. septembra

Ljubljanski
velesojem

50% popusta na železnici in parobrodih

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—

Razstava slov. novinarstva

Razstava Indija Materi za otroka. Umetnost. Vrtnarstvo. Eksotične ribice. Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt.

Tekmovanje harmonikarjev 12. IX.

Krasno zabavišče. Velikomestni variete, popoldanske predstave zastoj. Vabimo Vas!

bili lahko zaposleni 3 mesece še v letošnji sezoni. Skrajni čas je, da dobi tudi delavstvo besedo pri vseh javnih vprašanjih, ker koncem koncev nosi vsa bremena pogubonosne politike.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Delavci, pripeljte v nedeljo na shod tudi žene s seboj. Dostikrat se zgodi, da na delavska predavanja, kjer se razlagajo naši zakoni, pridejo samo moški. Ženske pa ostanejo doma in si mislijo, da njih to nič ne briga. V resnici pa ženo najbolj brigajo delavski zakoni, ker ona najbolj občuti, če nima ničesar, da bi dala v lonec. Ženo torej najmanj toliko brigajo predpisi za zaščito delavcev, kakor možje. Zato vabimo vse žene žagarjev, kamnosekov in kovinarjev iz tovarne, vsako žensko, ki živi tudi od dela, da pride v nedeljo ob pol 9. uri v dvorano gostilne Jelen, kjer bodo ss. dr. Reisman, Jelen in Eržen prav po domače razlagali, kako se lahko delavec brani po zakonu pred izkoriščanjem in krivicami.

Šošanj

Veliki pevski koncert združen s proslavo obstoja petletnice priredi delavsko pevsko društvo »Cankar« v nedeljo, dne 5. septembra s pričetkom ob 3. uri popoldne v Topolšici. Nastopijo sledeča društva: 1. Delavsko pevsko društvo »Cankar«. 2. Pevski odsek »Vzajemnost«, Guštanj. 3. Pevski odsek »Vzajemnost«, Ruše. 4. Pevski odsek »Vzajemnost«, Pesje-Velenje. 7. Pevski odsek »Vzajemnost«, Liboje. 6. Pevski odsek »Vzajemnost«, Pesje-Velenje. 7. Pevski odsek I. Del. kolesarskega društva iz Slov. Bistrice. 8. Delavsko pevsko društvo »Solidarnost« iz Štor. Pred in po koncertu igra orkester »Zarje« iz Zabukovca, Vsa društva, ki nimajo pevskih odsekov, pa prav vrludno vabimo, da se kljub temu te proslave po možnosti udeležijo. Vabimo pa tudi vsa domača društva, posebno pa tukašnje občinstvo, delavstvo, obrtništvo in uradništvo k čim večji udeležbi. Vabljeni vsi, ki ljubite petje in glasbo. Vstopnina prostovoljna.

Konec tovarniškega starostnega zavarovanja. Pred par leti se je v tuk. tovarni usnja Fr. Woschnagg in sinovi v Šoštanju ustanovilo ko okriljem strokovne organizacije v zvezi z Delavsko zbornico starostno zavarovanje. Pred par tedni pa se je to društvo prostovoljno razšlo in je dobilo članstvo izplačano ne le svoje prispevke, ki jih je v tem času plačalo, ampak je g. Woschnagg denar, ki ga je sam vplačal, podaril delavstvu, tako da je skupno dobilo delavstvo okrog 400.000 Din. Vse v redu in prav, ampak tukaj se je popolnoma pozabilo na one, ki so bili tudi Woschnaggovi delavci do izprtja in tudi člani tega društva. Če je g. Woschnagg podaril delavstvu, kar je vplačal, potem bi se spodobilo da dobe ta denar do dneva izstopa plačan tudi tisti, ki jih je g. Woschnagg pezneje odslovil; saj so med njimi veliki reveži. Videli bomo, če bo bivši odbor v tej zadevi kaj ukrenil. K tej zadevi se še povrnemo.

Te dni bo obletnica, ko je bil odpuščen iz dela pri trvdki Woschnagg znani dobričina s. Zajo. Po tridesetletnem delu za prosep podjetja je prejel plačilo, ki mu ga je naklonil g. Woschnagg. Leto dni je s. Zajc preživel s svojo družino v veliki bedi. V to bedo je sedaj posvetil rahel žarek novega upanja. Mož je dobil delo in odide te dni na svojo novo službeno mesto, na stara leta s trebuhom za kruhom. Toda udarci usode niso zlomili njegovega značaja. Ostal je, kar je bil, v veliko sramoto tistih svojih nekdanjih tovarišev, ki so ga v tem času prepuščili njegovi usodi in se postavili v eno vrsto s podjetnikom g. Woschnaggom. Tudi za nje pride dan plačila.

Jesenice

Prenovitev kina »Radio«. Na Jesenicah gre razvoj k modernizaciji svojo zmerno, vendar trdno pot. Vse se modernizira; poslopja, ceste itd. Tudi kar se tiče prireditvenih dvoran je zaradi tega bila potrebna modernizacija. In tako je Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko, r. z. z. o. z. na Jesenicah, pred tednom dni modernizirala svojo kinodvorano, znano pod nazivom zvočni kino »Radio«. K najmodernejši kinoaparaturi je bila potrebna tudi primerna dvorana. Kinozgradba pa je bila zidana še ob času nemega filma, ko nihče

K zavarovanju za onemoglost, starost in smrt

Koliko sme delodajalec pri OUZD zavarovanim uslužbencem odtegovati od plače od 1. septembra 1937 dalje.

Dne 1. septembra 1937 se prične pobirati prispevek za delavsko starostno zavarovanje. V naslednjem priobčujemo tozadevna nujna navodila, ki jih objavlja »Delavsko zavarovanje« v svoji 6. številki in ki pravijo v glavnem:

S 1. 9. 1937. bodo člani OUZD-a (razen onih, ki so po posebnih predpisih zavarovani le za primer nezgode v službi ali so prostovoljno zavarovani ter onih, ki so že nad 70 let stari ali dobivajo pokojnine od države, javnih ustanov ali Pokojniškega zavoda za nameščence v Ljubljani) obvezno zavarovani tudi za onemoglost, starost in smrt.

Po § 35. ZZZD in določbah zakona o zaščiti delavcev sme delodajalec svojemu uslužbencu odtegniti od plače polovico bolniško-zavarovalnega prispevka, polovico prispevka za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, polovico prispevka za borzo dela in ves prispevek za delavsko zbornico.

Delodajalec mora uslužbencu odtegovati prispevke sproti ob vsakem izplačilu zasluzka, pozneje jih sme odtegniti le, če od dotičnega izplačnega zasluzka, ko bi jih bil moral odtegniti, pa do pričujočega izplačila še ni minilo mesec dni, če je prejemal

delavec plačo na dan, teden ali na 14 dni, oziroma nista še minila dva meseca, če je prejemal uslužbenec plačo na mesec. (§ 35. ZZZD.)

Več in za daljšo dobo, kakor je zakonito določeno, delodajalec uslužbencu prispevkov ne sme odtegovati; če bi odtegnil več, sme uslužbenec zahtevati povrnitev vseh preveč odtegnjenih zneskov. Prepovedano in kaznjivo je, če delodajalec na kakršenkoli način, prevali na delavčeva ramena oni del prispevkov, ki ga mora kot delodajalec plačevati iz lastnih sredstev. (§ 35. ZZZD.)

Za vajence, praktikante, volonterje in za osebe, katerih plača v gotovini ne dosega zavarovane meze najnižjega, to je 1. meznega razreda (6 Din na dan), plačuje delodajalec vse prispevke iz lastnih sredstev. (§ 35. ZZZD.)

Prispevek za delavsko zbornico se ne računa za osebe, ki so zavarovane v 1. meznem razredu.

Delodajalci začno odtegovati prispevke za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse dni zavarovanja od 1. 9. 1937. dalje, ne da bi morda čakali na prejem plačilnega naloga za september 1937, kateri plačilni nalog bodo dobili šele tekom

oktobra 1937. Oni, ki plačujejo uslužbenca tedensko ob sobotah, bodo nove odtegljaje odtegnili torej že pri izplačilu v soboto, dne 4. 9. 1937. za dni od 1. 9. 1937. do 4. 9. 1937.

Odtegljaji, ki jih sme delodajalec odtegniti od plače od 1. 9. 1937. naprej uslužbencu, ki je pri OUZD-u zavarovan za bolezen, za onemoglost, starost in smrt, znašajo skupaj z odtegljaji za borzo dela in delavsko zbornico:

V razredu	na dan	na teden	na 14 dni
I.	0.34	2.01	4.03
II.	0.54	3.23	6.45
IV.	0.65	3.90	7.80
V.	0.78	4.70	9.40
VI.	0.94	5.64	11.29
VII.	1.12	6.72	13.44
VIII.	1.34	8.06	16.13
IX.	1.61	9.68	19.35
X.	1.90	11.42	22.85
XI.	2.24	13.44	26.88
XII.	2.69	16.13	32.26

Prispevki se odtegujejo za vsak delavnik in praznik v mesecu, razen za nedelje.

Za odtegljaje za zavarovanje do 31. 8. 1937 veljajo dosedanje tablice. Ravnotako veljajo dosedanje tablice dovoljenih za zavarovance, ki bodo izvezti iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Poslanec s. Tayerle 60 letnik

Glavni tajnik čehoslovaške delavske strokovne centrale

poslanec s. Tayerle je slavil dne 26. t. m. svoj 60. rojstni dan. Tayerle je bil rojen v Prahi. Študiral je strokovničarstvo v Nemčiji ter se jel doma udeleževati pri sodelovanju in urejevanju strokovnih listov. Pozneje je bil izvoljen za tajnika čehoslovaških strokovnih organizacij, kjer dela dolgo let. Poslanec je 17 let, kjer se udeležuje izbornu v socialnopolitičnih vprašanjih. S. Tayerle je naš dober znanec, ker se je že večkrat udeležil naših strokovnih konferenc. Čestitamo sodruhu in prijatelju k jubileju z željo, da še dolgo nadaljuje svoje za delavstvo eminentno važno delo, ki mu je posvetil doslej dolgo dobo let.

Razno

Kako mnogo čitajo Slovenci, bo razodetje novinarske razstave na jenskem velesejmu od 1. do 12. septembra. Po statističnih podatkih je krožilo n. pr. leta 1935 v splošnem prometu časopisje na področju poštne direkcije v Ljubljani 22.030.688 izvodov, v veliki savski banovini 27.550.886 izvodov, na področju Beograda, kjer je osredotočen ves kulturni vpliv širokega zaledja, 62 milijonov 856.393 izvodov. Daleko manjši je promet časopisja v dunavski banovini, 14.355.187 izvodov, v drinski in zetski banovini skupaj 4 milijone 841.302 izvodov, v primorski in vrbski skupaj 2.251.194 izvodov in v moravsko-vardarski banovini 2 milijona 251.194 izvodov. Ako bi te množine izvodov časopisja porazdelili na prebivalce sedežev poštne direkcije, odkoder kroži največji časopisni promet na deželo, bi prejel Ljubljančan po 365 izvodov, Beograjčan 225, Novosadčan 180, Zagrebčan 153, Sarajevčan 58, Splitskičan 37, Skopljanec pa 19 izvodov listov. Razstava bo pokazala, da so Slovenci najmočnejši izvozniki svojih listov rojakom v inozemstvu, glede uvoza tujih listov, kjer v veliki meri odloča tujski promet, pa je Slovenija s peš v isti višini z najmočnejšim tujsko-prometnim dovozom časopisja v savski banovini.

Prebivalcev v Jugoslaviji je po provizoričnem štetju 15.174.000. V dvajsetih letih obstoja države je število prebivalcev napredovalo skoraj za eno četrtino, kar je mnogo.

Razširjenje ljubljanskega kolodvora. Ministrstvo železnice je dovolilo 3.040.589 Din za razširjenje ljubljanskega kolodvora. S tem zneskom se nakupi zemljišče za razširitev kolodvora, s čimer pa glavni nedostaki ne bodo odpravljani.

Stavka mizarских pomočnikov v Št. Vidu

Lansko leto podpisano kolektivno pogodbo mnogo podjetij šentvidskega mizarkega združenja ni priznalo. Urne plače v podjetjih se znašale še vedno Din 2,50 do Din 3.— za kvalificirane delavce. Določila socialne zakonodaje se niso upoštevala. Na zahtevo Zveze lesnih delavcev Jugoslavije in Jugoslovanske strokovne zveze je oblast posredovala toda brezuspešno. Pomočniki bi bili lahko udarili mojstre ob priliki šentvidske razstave, ako bi bili stopili v stavko. Toda imeli so obzir, da ne škodujejo mojstrom. Ti pa so dobrohotnost pomočnikov slabo poplačali. O izvajanju kolektivne pogodbe niso hoteli niti čuti. Prestalo ni ničesar drugega, kot da pomočniki stopijo v stavko.

Da bo javnost pravilno obveščena, navajamo, kaj zahtevajo pomočniki:

1. Dosljej veljavna kolektivna pogodba naj se v celoti obnovi z istimi plačami, ki

so bile predvidene doslej, čeprav je medtem dražinja porasla skoraj za 30%.

2. Izvaja naj se ostoječa socialna zakonodaja in zakonito predvideni delovni čas.

Le za te minimalne zahteve, ako to sploh smemo imenovati zahteve, ker gre le za obnovitev in dejansko izvajanje stare pogodbe, se torej bore šentvidski pomočniki ter je že več uvidnejših podjetij sporočilo svojo pripravljenost za obnovitev kolektivne pogodbe.

Delavstvo je v tem obrambnem boju enotno, kar dokazuje dejstvo, da je stopilo v solidarnostno stavko celo delavstvo znane tvrdke Erman & Arhar, ki kolektivne pogodbe sklopi ni odpovedala in ki je že doslej svoje delavstvo plačevala nad kolektivno pogodbo, da tako podpre v obrambnem boju one pomočnike, ki ne uživajo niti najosnovnejših pravic.

Tepanje

Kako se godi kmečkim delavcem. Zelim, da bi »Delavska Politika« priobčila tole resnično povest iz življenja našega kmečkega delavca: Od maja t. l. stanuje pri nekem tukajšnjem hudo zagrizenem klerikalcu kmečki delavec V. Ko se je vselil v stanovanje, ga je moral temeljito očistiti, da je bilo sploh sposobno za bivanje. Za stanovanje, kos vrta in kos zemlje zahteva gospodar od najemnika 100 Din mesečno. Najemnik ima tudi izgovorjeno, da si sme nabrati nekaj jabolk v jeseni, ako obrode. Nedavno tega pa je prišel k najemniku organ finančne kontrole in ga vprašal, če dobiva potrdila za plačano najemnino. Ker potrdil ni imel, je naslednji dan opozoril gospodarja na ta nedostatek. Ta pa je hotel, da bi šel najemnik z njim na davkarstvo in da bi prijavila najemnino samo z zneskom 50 Din mesečno. Ker najemnik tega ni hotel, mu je gospodar odpovedal stanovanje. Sveda najemnika ne štiti noben

ni predvideval zvočnega filma in je bilo tedaj bolj gledano na arhitektonsko lepoto kakor pa na akustiko (zvočnost) dvorane. Zdej se je uredila tudi ta. Ves strop in vse stene dvorane so bile zdaj obite s herakustičnimi ploščicami in je tako akustika zelo, zelo izboljšana. Ta najnovejši pripomoček k pozvočenju dvorane se je v naši kinodvorani zelo obnesel in je glas zdaj res veliko bolj razumljiv kakor je bil prej, ko akustika tudi ni bila slaba. Mi k temu napredku čestitamo tako zadrugi kakor tudi Jesenicam sploh. Kolikor nam je znano, ima kino Radio za novo sezono pripravljene najlerše in največje zvočne filme, tako da bo njeega obiskovalcem ustrezno v vseh ozirih.

Štore

Kdor je izgubil uro v občinskem parku na Teharih na veselici dne 5. avgusta t. l. naj se javi pri predsedniku pevskega društva »Bodočnost« v Štorah.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z. o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadrugišnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

zakon, čeprav štiti najemnik državo pred takim gospodarjem. — Ta posestnik je tudi sicer znan. Zanjicam je dajal za malo južno kisl mleko pomešano s fižolom, za večerjo pa kamilični čaj, kruha pa zanjice še videle niso. Mož je bogat in stiskač. V viničariji ima nekega reveža, ki si v svojem pomanjkanju ne zna pomagati drugače, kot da pse kolje in njihovo meso suši, da ima kaj jesti. Tako se godi ubogim delavskim param na kmetih, kjer vladata klerikalni duh in krščanska ljubezen do bližnjega.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Delavski pravni svetovalec

Pravica stopiti v organizacijo

Vprašanje: Sem primorski emigrant ter še nimam jugoslovanskega državljanstva. Rad bi se včlanil v strokovno organizacijo, pa ne vem, ali smem to storiti, ker nisem državljan?

Odgovor: Strokovna organizacija Vas bo sprejela kot člana tudi če niste naš državljan, ako sicer izpolnjujete pogoje za članstvo.

Mezda za bolezen (isti)

Vprašanje: Pri delu sem se poškodoval ter sem bil dalje časa bolan. Ali in za koliko časa smem zahtevati od delodajalca mezdo za bolezen?

Odgovor: Po § 219 obrtnega zakona imate v primeru bolezn pravico do mezde za en teden. To mezdo Vam je dolžan plačati delodajalec tudi če prejimate od okrogne urada hranarino.

Zahvala

Ob težki izgubi, ki nas je zadela ob smrti našega dobrega očeta, moža, starega očeta, brata, strica, gospoda

Huber Ivana

čevljarskega mojstra

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja. Posebno se zahvaljujemo s. Erženu za lep poslovilni govor, Delavskemu pevskega društvu »Frohsinnu« za žalostinki in čevljarski zadrugi ter vsem, ki so blagega pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci ostali.

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inzerentih!

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom l. l. 7. 0. 7.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.